ARANI

MSSRF Community Training Centre

Acknowledgement

We thank the people and Govt. of Japan for the financial support to build the physical structure of the centre

Published by	: Community Agrobiodiversity Centre M.S. Swaminathan Research Foundation Puthoorvayal, Kalpetta, Wayanad - 673 121 Ph: 04936 204477, 20701 www.mssrf.org
Date of Publication	: 30-11-2008
Photos	: V. P. Sreevidhya
Type Setting	: Shyja and V. P. Sreevidhya
Design & Layout	: V. P. Sreevidhya

അരണി

എം. എസ്. സ്വാമിനാഥൻ ഗവേഷണ നിലയം

സാമൂഹിക പരിശീലനകേന്ദ്രം

ഇന്ത്യാഗവൺമെന്റിന്റെ കണക്കനുസരിച്ച് രാജ്യത്തിൽ ഏറ്റവും പിന്നാക്കം നിൽക്കുന്ന 150 ജില്ലകളിൽ ഒന്നാണ് വയനാട്. അതുകൊണ്ടു തന്നെ ഇത്തരം ഒരു പിന്നോക്ക ജില്ലയിൽ ഇത്തരത്തിലെ സാമൂഹിക പരിശീലനകേന്ദ്രത്തിന് ഏറെ പ്രസക്തിയുണ്ട്. തന്നെയുമല്ല ഇവിടുത്തെ മൊത്തം ജനസംഖ്യയുടെ 17% വും ആദിവാസിവിഭാഗങ്ങളാണ്. മൊത്തം ജനസംഖ്യയുടെ 80 ശതമാനവും ആദിവാസി ജനസംഖ്യയുടെ 99 ശതമാനവും അവരുടെ ഉപജീവനത്തിനായി കൃഷി അനുബന്ധമേഖലകളെയാണ് ആശ്രയിക്കുന്നത്. ആദിവാസി ജനവിഭാഗങ്ങളായ കാട്ടുനായ്ക്കർ, പണിയർ, അടിയർ എന്നിവർ ഇന്നും അവരുടെ ഭക്ഷ്യപോഷകസുരക്ഷയ്ക്കായി വന്യഭക്ഷ്യവിഭവങ്ങളെ ആശ്രയിക്കുന്നുണ്ട്.

ജില്ലയിലെ ജനങ്ങളുടെ മുഖ്യമായ വരുമാനമാർഗ്ഗം കൃഷിയാണെങ്കിലും ഇന്ന് ജില്ലയുടെകാർഷികമേഖലയാകമാനം പരാജയം നേരിട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. നിരവധി കാരണങ്ങൾ ഇതിനു പിന്നിലുണ്ടെങ്കിലും ഏറ്റവും പ്രധാനകാരണമായി പറയാവുന്നത് കാർഷികമേഖലയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട പുതിയ വൈദഗ്ധ്യം ആർജ്ജിക്കുവാൻ കർഷകർക്കോ അവരെ പ്രതിനിധീകരിക്കുന്ന സംഘടനകൾക്കൊ കഴിയുന്നില്ലായെന്ന കാരണമാണ്. സാമൂഹിക പരിശീലനകേന്ദ്രത്തിന്റെ പ്രവർത്തനം പ്രധാനമായും ഈ വിഷയത്തിന് ഊന്നൽ നൽകിക്കൊണ്ടായിരിക്കും നടപ്പിലാക്കുന്നത്.

സാമൂഹിക പരിശീലനകേന്ദ്രത്തിന്റെ പ്രധാനലക്ഷ്യങ്ങൾ

1) കർഷകർക്കും കാർഷികമേഖലയിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന യുവാക്കൾക്കും പ്രസ്തുതമേഖലയിൽ ആവശ്യമായ അറിവുകളും തൊഴിൽ വൈദഗ്ധ്യവും സമയബന്ധിതമായി പകർന്നു നൽകുക.

2) ത്രിതല പഞ്ചായത്ത് സംവിധാനങ്ങളുമായി ചേർന്ന് സുസ്ഥിരകൃഷി ഗ്രാമവികസനത്തിൽ അവർ നടത്തുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾക്ക് ശക്തി പകരുക.

3) കാർഷിക മേഖലയിൽ ഉൽപ്പാദനവും ഉൽപ്പാദനക്ഷമതയും വർദ്ധിപ്പിക്കത്തക്കതരത്തിൽ പരിശീലനം സിദ്ധിച്ച ഒരു കൂട്ടം യുവാക്കളെ വാർത്തെടുക്കുകയും ഈ രംഗത്തെ പരിശീലകരായി മാറ്റുകയും ചെയ്യുക.

കാർഷിക മേഖലയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വിവിധ വിഷയങ്ങളിലുള്ള പരിശീലനങ്ങളും വൈദഗ്ധ്യവും പകർന്നു നൽകുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി കർഷകരെയും ശാസ്ത്രജ്ഞരെയും ഒരേ വേദിയിൽ പങ്കെടുപ്പിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ചർച്ചകളും സെമിനാറുകളും നടത്താൻ ഇതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് പദ്ധതി തയ്യാറാക്കിയിരിക്കുന്നു (പട്ടിക കാണുക). ഇതുകൂടാതെ സമാനചിന്താഗതിയുള്ള സ്ഥാപനങ്ങളുമായും, ഉദാഹരണത്തിന് കൃഷി വിജ്ഞാൻ കേന്ദ്രം, സ്വകാര്യപരിശീലനദാദാക്കളായ സംഘടനകൾ, സർവ്വകലാശാലകൾ കേന്ദ്രസംസ്ഥാനസർക്കാറുകൾക്കു കീഴിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന സമാനസ്ഥാപനങ്ങൾ മുതലായവയുമായും ബന്ധപ്പെട്ടുകൊണ്ട് സാമൂഹിക പരിശീലനകേന്ദ്രം പ്രവർത്തിക്കുന്നതാണ്.

സാമൂഹികപരിശീലനകേന്ദ്രം മുഖാന്തിരം കർഷക സമൂഹത്തിനും പ്രസ്തുതമേഖലയുമായി ബന്ധപ്പെട്ടു പ്രവർത്തിക്കുന്ന സ്ഥാപനങ്ങൾക്കും സംഘടനകൾക്കും താഴെപ്പറയുന്നമേഖലകളിൽ പരിശീലനം നൽകുന്നതാണ്.

മേഖല	വിഷയം	ഗുണഭോക്താക്കൾ
സുസ്ഥിര കാർഷിക വികസനം	ജൈവകൃഷിരീതികൾ, ജൈവകൃഷി സർട്ടിഫിക്കേഷൻ, ഹരിതകൃഷിരീതികൾ, സംയോജിതകീടനിയന്ത്രണം, സംയോജിത പോഷക പരിപാലനം, മഡഗാസ്കർ കൃഷിരീതി, മോഡിഫൈഡ് നെൽകൃഷിരീതി, സസ്യപ്രജനനം, വിത്ത് സംരക്ഷണ രീതികൾ, വിളകളുടെയും മറ്റും ഗുണം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്ന രീതികൾ, പരമ്പരാഗത അറിവുകളുടെ പ്രാധാന്യം, വിപണനം, കർഷകരുടെ അവകാശങ്ങളുടെ ബോധവൽക്കരണം മുതലായവ.	കർഷകർ, കർഷകസംഘടനകൾ, കൃഷിവകുപ്പ്, സന്നദ്ധസംഘടനകൾ, കാർഷിക വ്യവസായസംരംഭകർ

മേഖല	വിഷയം	ഗുണഭോക്താക്കൾ
സുസ്ഥിര ഗ്രാമവികസനം	സൂക്ഷ്മ സംരഭങ്ങൾ, പച്ചക്കറികൃഷി, കൂൺകൃഷി, ഔഷധസസ്യകൃഷി, ഔഷധകൂട്ട് നിർമ്മാണം, സന്നദ്ധസംഘടനകളുടെ രൂപീകരണം അവയുടെ ഭരണ സംവിധാനം, പ്രോജക്ടുകൾ തയ്യാറാക്കൽ, പങ്കാളിത്തഗ്രാമവിശകലനം മുതലായവ.	പഞ്ചായത്ത് രാജ് സ്ഥാപനങ്ങൾ, നയരൂപീകരണ വിദഗ്ധർ, മതസ്ഥാപനങ്ങൾ, വാർത്താമാധ്യമങ്ങൾ, സന്നദ്ധസംഘടനകൾ, കുടുംബശ്രീ, അയൽക്കൂട്ടങ്ങൾ, ഊരുകൂട്ടങ്ങൾ
വനങ്ങളുമായും തടിയേതര വനവിഭവങ്ങളുടെയും സുസ്ഥിര പരിപാലനം	വനവിഭവങ്ങളുടെ സുസ്ഥിരശേഖരണം, വനവിഭവങ്ങളുടെ മൂല്യവർദ്ധനവ്, വനനിയമബോധവൽക്കരണം, ആദിവാസി നിയമങ്ങൾ, വനവിഭവങ്ങളുടെ സംരക്ഷണവും അവയുടെ സുസ്ഥിര ഉപയോഗവും, പരമ്പരാഗത അറിവുകളുടെ സംരക്ഷണ മാർഗ്ഗങ്ങൾ.	ആദിവാസി സമൂഹങ്ങൾ, ആദിവാസി സമിതികൾ, വനം വകുപ്പ്
ജൈവവൈവിധ്യം/പരിസ്ഥിതി ബോധവൽക്കരണം	സസ്യജനുസ്സുകൾ തിരിച്ചറിയുന്നരീതികൾ, ഹെർബേറിയം തയ്യാറാക്കൽ, പക്ഷിനിരീക്ഷണം, ജൈവവൈവിധ്യ രജിസ്റ്റർ നിർമ്മാണം, മാലിന്യസംസ്കരണം, കമ്പ്യൂട്ടർ സാക്ഷരത, ലിംഗപദവി സംബന്ധിച്ച വിഷയങ്ങൾ.	വിദ്യാർത്ഥികൾ, അദ്ധ്യാപകർ, ഗവേഷകർ, പരിസ്ഥിതി/ സാമൂഹ്യപ്രവർത്തകർ, പോലീസ്, ജൈവവിഭവങ്ങളുടെ സംരക്ഷണ ചുമതലയിലുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥർ.

സാമൂഹിക പരിശീലനകേന്ദ്രം
മനോഹരമായ മണിക്കുന്നു മലയുടെ മടിത്തട്ടിൽ

സമുദ്രനിരപ്പിൻനിന്നും 1300 മീറ്റർ ഉയരത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന മണിക്കുന്നു മലയുടെ താഴ് വാരത്തിലാണ് ഈ പരിശീലനകേന്ദ്രം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നത് എന്നതാണ് ഈ കേന്ദ്രത്തിന്റെ ഏറ്റവും വലിയ ആകർഷണീയത. കാനനസൗന്ദര്യവും വയനാടിന്റെ തനതായ കാലാവസ്ഥയും, സസ്യജന്തു വൈവിധ്യവും ഇവിടെ പ്രകൃതി പഠനത്തിന് അനുകൂലമായ സാഹചര്യമൊരുക്കുന്നു. മണിക്കുന്നു മലയുടെ താഴ്വാരം തന്നെ ഒരു നീർത്തടപ്രദേശമായതിനാൽ ഔഷധസസ്യങ്ങൾ, വന്യമായി കാണപ്പെടുന്ന കാച്ചിലുകൾ മുതലായവയിലെ വൈവിധ്യം വളരെ ആകർഷണീയമാണ്. മലബാർ ഗ്രേ ഹോൺബിൽ, ഇന്ത്യൻ റോളർ, ഗോൾഡൻ ഓവിയോൾ, സ്കാർലറ്റ് മിനിവെറ്റ്, ഷിക്കാര, ബുൾബുൾ, ഹിൽമൈന മുതലായ പക്ഷികളുടെ താവളം കൂടിയാണ് ഈ പ്രദേശം.

സാമൂഹ്യപരിശീലനകേന്ദ്രത്തിലെ ചില സൗകര്യങ്ങൾ

- ഏകദേശം എഴുപതോളം പേർക്ക് ഇരിക്കാവുന്നതും ദൃശ്യശ്രാവ്യ സംവിധാനത്തോടും കൂടിയ വിശാലമായ പരിശീലനഹാൾ.
- കുളിമുറി, ശൗചാലയം തുടങ്ങിയ സൗകര്യങ്ങളോടുകൂടിയ സ്ത്രീകൾക്കും പുരുഷൻമാർക്കും വെവ്വേറെയായതുമായ താമസ സൗകര്യം.
- ബ്രോഡ് ബാൻഡ് ഇന്റർനെറ്റ് സംവിധാനമുള്ള കമ്പ്യൂട്ടറുകൾ സജ്ജീകരിച്ചിട്ടുള്ളതുമായ വില്ലേജ് റിസോഴ്സ് സെന്റർ.
- സസ്യജന്തു വൈവിധ്യം, ആദിവാസി സംസ്കാരം മുതലായവ പ്രദർശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഗാലറി.

അതിഥി മന്ദിരവും ഭക്ഷണവും: മൂന്നു മുറികളോടുകൂടിയ അതിഥി മന്ദിരത്തിൽ 20 പേർക്ക് ഒരുമിച്ചിരുന്ന് ഭക്ഷണം കഴിക്കാനുള്ള സൗകര്യമുണ്ട്. സസ്യഭക്ഷണവും സസ്യേതര ഭക്ഷണവും നൽകുന്നതാണ്. മുൻകൂട്ടിയുള്ള ആവശ്യപ്രകാരം ഗന്ധകശാല അരി, നവര അരി, വയനാടിന്റെ തനതായ ഭക്ഷണം മുതലായവ നൽകുന്നതാണ്.

കാമ്പസ് സൗകര്യങ്ങൾ: പരിശീലനാർത്ഥികൾക്ക് ഈ കേന്ദ്രത്തിലെ മനോഹരമായി അലങ്കരിച്ചിരിക്കുന്ന കാമ്പസിലൂടെ നടന്ന് പ്രകൃതിപഠനം നടത്താവുന്നതാണ്. താഴെപ്പറയുന്നവയാണ് ഇതിനായാള്ള സൗകര്യങ്ങൾ

1) അപൂർവ്വ മരങ്ങളുടെ ഉദ്യാനം
2) ഓർക്കിഡ്
3) നക്ഷത്രവൃക്ഷങ്ങൾ
4) പന്നൽ സസ്യങ്ങൾ
5) മുളസസ്യങ്ങൾ
6) വള്ളിച്ചെടികൾ
7) ഔഷധസസ്യശേഖരം
8) ശലഭോദ്യാനം

ഭരണം: ഈ സാമൂഹിക പരിശീലനകേന്ദ്രം എം. എസ്. സ്വാമിനാഥൻ ഗവേഷണനിലയത്തിന്റെ വയനാട് കേന്ദ്രമായ സാമൂഹിക കാർഷിക ജൈവവൈവിധ്യകേന്ദ്രത്തിന്റ ഭാഗമാണ്. കർഷക പ്രതിനിധികൾ, ആദിവാസി നേതാക്കൾ, കാർഷിക ശാസ്ത്രജ്ഞൻമാർ മുതലായവർ അടങ്ങുന്ന ഒരു സമിതിയുടെ നേതൃത്വത്തിലായിരിക്കും ഈ കേന്ദ്രത്തിന്റെ പ്രവർത്തനം.

M.S.Swaminathan Research Foundation's wide range of qualifications has well-founded reputation for developing and delivering value ensured education and extension programmes in the area of sustainable agricultural and rural development. MSSRF has now established a Community Training Centre (CTC) and named it Arani, the word referring to a pair of churning sticks for producing holy fire in ancient India. The CTC is meant to make holy fire that to light the farming sector of Wayanad district in particular and Kerala state in general.

The Centre that located in the premises of MSSRF's Community Agro-biodiversity Centre (CAbC) in Puthurvayal Village, near Kalpetta in Wayanad district of Kerala

About Community Training Centre (CTC)

The purpose of establishing the CTC is to respond to the training needs of farmers, including tribal families of Wayanad in particular and Kerala state in general involved in the collection, use and sale of non-wood forest produces together with the Panchayath Raj Institutions and other community based organizations. The CTC is also to lead MSSRF's Every Village A- Knowledge Centre Programme at CAbC that aimed at to provide ICT based community training and inputs services to stimulate the socio-economic well-being of the farmers. Further, MSSRF's Every Child a Scientist Programme that heading for training a cadre of children and youth between 10 and 16 years of age from the economically and socially underprivileged class in the area of conservation and sustainable use of biodiversity is brought under the umbrella of CTC.

Wayanad, where the CTC is located is one of the 150 most economically 'backward' districts identified from the country by the Govt of India. Not just that, Wayanad is the highly tribal concentrated district of the state comprising 17% of the total population of the district. More than 80% of the population of the district and almost 99% of the tribal communities solely depend on agriculture and allied occupations for their main stay of income. The tribal communities like Kattunaikka, Paniya and Adiya still source wild plant resources for their food and nutritional security.

Though agriculture is the major stay of income for people, agriculture in the district waits way behind in many fronts because of various reasons. One of the reasons is slowness in acquisition of new skills in the farming sector by farmers and/or their representative institutions. The Community Training Center is to address this issue by imparting well-knitted trainings that can contribute the agriculture sector and enhance the community efforts in sustainable utilization of natural resources of the district.

Dedicated to the Tribal Communities of Kerala
in recognition of their significant contributions to
Agrobiodiversity Conservation and Enhancement.

Sharing best practice and excellence in Agriculture

The specific objectives of the CTC are:

- to provide dynamic knowledge, experience and skills that is absolutely vital for developing the performance and reputation of today's farmers especially the youth engaged in farming.
- to develop capacity of Community Organizations and Panchayathi Raj Institutions to facilitate measurable performance improvement in their sustainable agricultural and rural development deliveries.
- to evaluate and monitor to the possible extent through MSSRF Community Agro biodiversity Centre and its Network, the ability of select group of trainees against a core set of training skills and disciplines in improving the agricultural production and productivity.

Besides addressing the issue of imparting new skills in the area of sustainable agricultural and rural development through the routine trainings, we plan to bring farmers and agricultural scientists together to learn, share and recognize best practices in agriculture through an extensive schedule of farmers' events (e.g. farmers' markets & farmers' interface), seminars, conferences and awards.

CTC will be partnering with other education and training organisations, comprising Krishi Vigyan Kendras, private training providers, universities, and **organisations delivering in-house training in** the state, in order **to achieve the above objectives of the Centre** as well as make **our testimonials widely accessible.**

Training programmes offered by CTC

Trainings that build the capacity of the farm community and their representative institutions in particular are designed in the following areas:

Type of trainings, topics and targeted takers

Subject Area	Topics	Target Groups/Potential takers
Sustainable Agriculture Development	Organic farming methods and Organic Certification; Green agricultural methods like IPM, INM, SRI and Modified Cultivation Systems; NRM methods; Plant propagation techniques; Seed protection and management techniques; subjects like Farmers' Rights, Protection of bio-resources and Traditional Knowledge & quality & trade literacy like Codex alimantiaris, processing, packaging and marketing	Farmers, Farmers' institutions, Agriculture department, NGOs, Bankers, Merchants and Agriculture workers.
Sustainable Rural Development	Micro-enterprises development like Bio-intensive vegetable gardening; mushroom cultivation; medicinal plant cultivation; herbal production and Institution Management and rural development study skills like Project management cycle; Participatory Rural Appraisal and NGO/CBO management.	Panchayathi Raj Institutions, Political party leaders, Religious Institutions heads, Media people, NGOs, CBOs, Pvt. Organizations, Local/community Institutions like Kudumbasree, SHGS, Oorukootams etc.
Sustainable Forestry & NWFP management	Sustainable Forest Produce Harvest; Forest product processing, storage and value addition; legal education in Forest rights, tribal rights and Conservation and sustainable and equitable use of Biodiversity; protection of Traditional Knowledge system.	Leaders of Tribal communities, Community Institutions Forest Department
Biodiversity and Environment Education	Plant identification techniques; herbarium techniques; Bird watching; preparation of Biodiversity Registers, biodiversity atlas; biomass assessment; health and hygiene; waste management; computer education and other communication skills and Gender studies.	Students, teachers, researchers, Social and Environmental workers, police, lawyers and all those individuals caring for earth's biological and physical environment.

Facilities offered by CTC

The major attraction of the Centre is its location in the lap of Manikkunnu mala, a small hillock of about 1300 m above from the sea level. The salubrious micro climate and the lush green scenery of this foot hill region add the beauty and attraction to the Centre, besides offering a wonderful learning environment. The Manikunnu mala where the campus is situated is the watershed area for the region and a live gene bank rich with diverse medicinal plants, lianas, wild orchids, wild species of spices, wild yams etc. Birds like Malabar Grey Hornbill, Indian roller, golden ooviole, scarlet minivet, greater racket tail drongo, hill myna, Shikkara, red whiskered bulbul, etc can be spotted right from the campus to this hill.

The training centre is equipped with following amenities:

- Spacious Training hall that can comfortably occupy 60-70 people and with all modern audio -visual media.
- Bedded dormitories separately for men and women with attached bath room and toilet facility
- Spacious corridors and a central courtyard.
- A Village Resource Centre equipped with 10 desktops with fulltime broadband connectivity
- Picture gallery giving glimpses of flora and fauna, tribal culture and practices.
- A well furnished and spacious kitchen.

Extended facilities of CTC:

Guest house: A guest house with three bed rooms, visitors parlor (sitting room) with television, a dining hall with a capacity to hold 20 persons, is available in the campus. The inmates of the guesthouse are taken care of by the in-house caretaker couple.

Campus facilities: Training participants can have a walk across campus of the Community Agro biodiversity Centre, which is beautifully aligned with the nature where they can enjoy the following:

- Arboretum
- Orchid garden
- Zodiac plants,
- Fernarium
- Bambosetum
- Climbing plant zone
- Shade houses with medicinal & RET plant collections
- Butterfly garden

On request guided trekking to manikkunnu mala will be arranged for the trainees and for adventure willing guests and students.

Food: Both vegetable and non vegetable food will be served on request. Special dish of Kerala especially navara rice, gandaksala rice and food from ethnic cuisine of Wayanad will be served on request.

Governance: The Community Training Centre is part of the Community Agro-biodiversity Centre of M S Swaminathan Research Foundation, a not for profit organization. The responsibility for running the Training Centre affairs will be with the director of CAbC. A six member team representing Farmers, Tribal families, Youth and agricultural Scientists will function as an advisory board.

For Training Hall Booking: Call 04936 204477, 207019

Community Agrobiodiversity Centre
M. S. Swaminathan Research Foundation
Puthoorvayal P. O., Kalpetta, Wayanad, Kerala - 673 121
E-mail: cabcmssrf@eth.net; cabcmssrf@dataone.in
Ph: +91 4936 329719, 20 4477, 20 7019